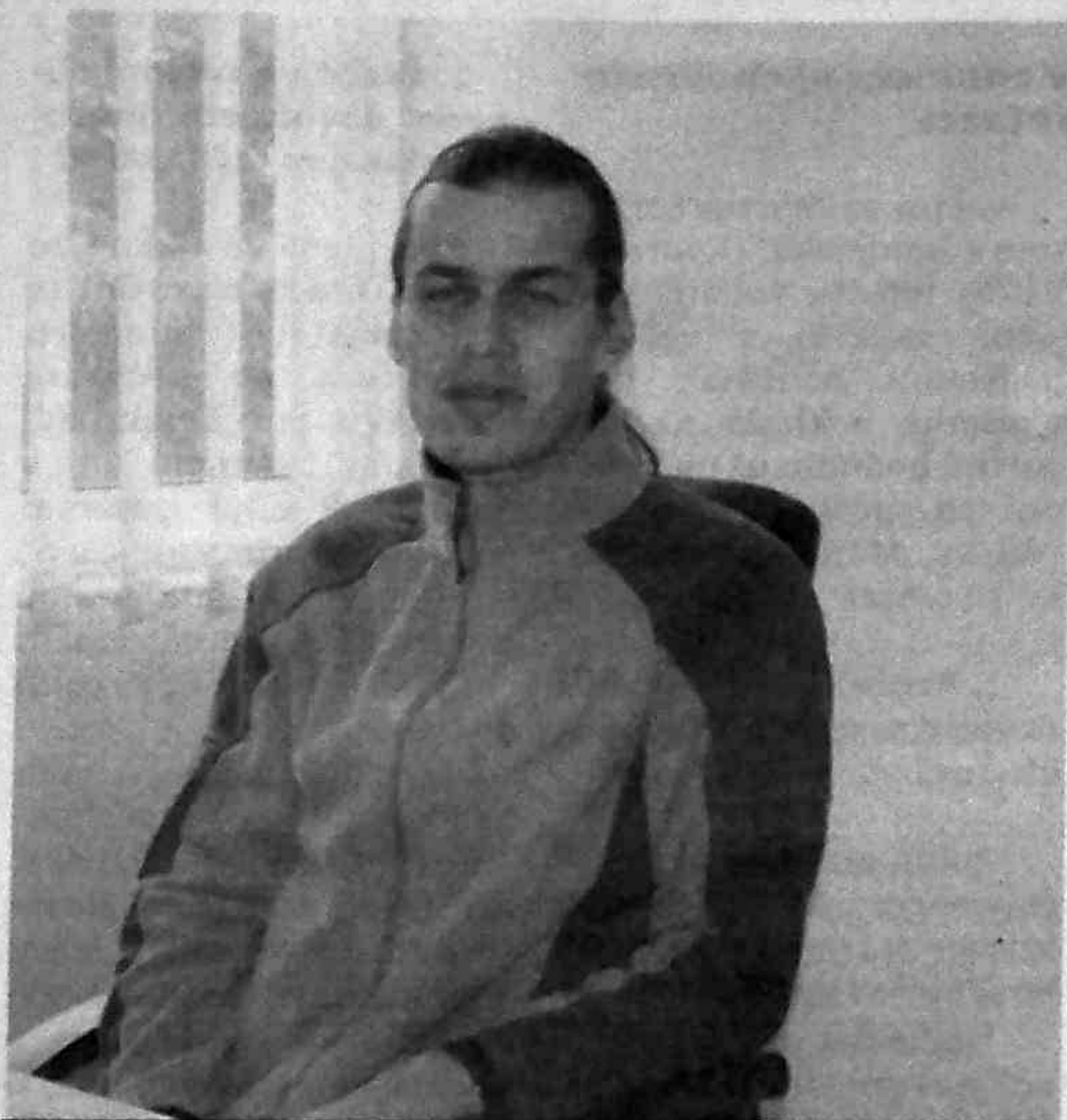

Zachraňujú ohrozené druhy

NETOPIERE A DAŽĎOVNÍKY V MESTÁCH NIČÍ ZATEPLOVANIE

Ochranár Martin Celuch

„Trváme na tom, aby sa tieto chránené živočíchy nezabíjali.“

FOTO: MH

Dažďovník obyčajný (Apus apus)

Pri lete vyvinie rýchlosť až 200 km/h.

FOTO: netopiere.sk

Raniak hrdzavý (Myctalus noctula)

Za jednu noc uloví tisíce kusov hmyzu.

FOTO: netopiere.sk

Žijú s nami na sídliskách dlhé roky a predsa o ich existencii často ani netušíme. Netopiere a vtáky obývajúce bytové domy v Bardejove z ich prirodzených úkrytov zachraňujú špecialisti a dobrovoľní ochranári.

BARDEJOV. Netopier raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*) a vták dažďovník obyčajný (*Apus apus*) patria k chráneným a zároveň najohrozenejším druhom živočíchov v našich mestách.

Sídlia väčšinou v atikových otvoroch a štrbinách medzi panelmi mestských budov a bytových blokov. Zatepľovanie a rekonštrukcie spôsobili, že ich prirodzené úkryty a hniezdiská rýchlo miznú.

V mestách žijú stovky rokov

Vtáky a netopiere patria dnes k

typickým živočíšnym druhom urbanizovanej krajiny. Do našich miest sa začali sťahovať už pred storočiami. Hlavne kvôli strate svojich prírodných hniezdísk a miznutiu lesov s dostatkom bútlavých stromov.

Okrem dažďovníkov a netopierov sú zatepľovaním budov v mestách a na sídliskách ohrozené aj ďalšie chránené druhy ako napr. vrabec domový, lastovička obyčajná, beloritka obyčajná, sokol myšiar alebo kavka tmavá.

Ochranári zo Spoločnosti pre ochranu netopierov na Slovensku, Slovenskej ornitologickej spoločnosti a Bratislavského regionálneho ochrannárskeho združenia sa v rámci európskeho projektu v budovách na Slovensku pokúšajú tieto ohrozené druhy zachraňovať.

Nebezpečné zatepľovanie

Podľa Martina Celucha zo spo-

ločnosti pre ochranu netopierov na Slovensku je hlavným problémom fakt, že pri zatepľovaní nie je v otvoroch a štrbinách živočíchy vidieť a robotníci tieto vletové otvory často zalepia alebo vystriekajú penou. Tým im znemožnia dostať sa von a tieto živočíchy uhynú od hladu a smädu.

„Podstatou je, že ľudia ani robotníci o nich často nevedia. Takže kontaktujeme spoločenstvá bytových domov, bytové družstvá, ľudí aj stavebné firmy, snažíme sa im situáciu vysvetliť a navrhujeme im spoluprácu pri ochrane dažďovníkov a netopierov,“ vysvetľuje Celuch.

Inštalujú náhradné úkryty

V Bardejove na začiatku vtáky a netopiere ochranári len vyťahovali, keďže sa na blokoch robilo hlavne špárovanie.

Neskôr však pochopili, že postupne sa budú zatepľovať všetky bytové domy. Tým, že sa domy

zateplujú úplne vzdychotesne, bez otvorov a štrbín, prirodzené úkryty pre tieto druhy zanikajú. Zatepľovaním hrozí, že populácia dažďovníkov vymizne, pretože väčšina je naviazaná práve na takéto úkryty v ľudských sídlach.

„Trváme nielen na tom, aby sa tieto chránené živočíchy nezabíjali, ale aj aby sa dažďovníkom a netopierom vytvorili náhradné úkryty. Snažíme sa im teda náhradné úkryty vytvárať. Chceme predísť tomu, aby boli pri stavbách fyzicky usmrcované a aby si následne našli úkryt a zahniezdili aj po presťahovaní,“ vysvetľuje ochranár.

Zákony a mýty

Martin Celuch so svojim kolegom majú v rámci tohto projektu na starosti celý Prešovský kraj.

Snažia sa meniť aj legislatívu. To ale ide len veľmi pomaly. Stavebný zákon hovorí, že ak sa

pri stavbe nájde chránený živočích, stavebný úrad musí kontaktovať obvodný úrad životného prostredia.

„Väčšinou to ale funguje tak, že nikto nikoho nevolá. Medzi ľuďmi kolujú nezmyselné mýty, že keď nájdú chráneného živočicha, aby to nikomu nehovorili, pretože budú platiť dvakrát viac za zateplenie a podobne. Rozpočty na zatepľovanie sa pritom pohybujú v státisícoch eur, pričom náklady na presťahovanie a náhradné úkryty sú približne tristo až päťsto eur,“ dodáva Martin Celuch.

Užitočné ako biologická ochrana

Mali už aj prípady, keď došlo k zalepeniu a úhynu stoviek jedincov chránených živočíchov, niekto to ohlásil na inšpekciu a bytové družstvo dostalo pokutu niekoľko desiatok tisíc eur.

„Určite je pre ľudí, správcu aj firmy jednoduchšie spolupracovať a dodržiavať zákon. Na Slovensku sú vďaka tomuto projektu už ošetrené stovky budov, nainštalované boli tisíce búdok a náhradných úkrytov,“ upresňuje Martin Celuch.

V Bardejove už inštalovali náhradné úkryty a búdky pre netopiere a dažďovníkov na Tačevskej, Gorkého, Grešáka alebo Partizánskej ulici.

Dažďovníky a netopiere sú pritom pre človeka aj prírodu veľmi užitočné. Jeden netopier dokáže uloviť za noc až niekoľko tisíc komárov.

Počty kusov hmyzu, ktoré denne ulovia dažďovníky, sa udávajú v desiatkach tisícov. V mestách tak vytvárajú bezplatnú biologickú ochranu proti hmyzu.

MARIO HUDÁK